

О. В. Скрипнюк, доктор юридичних наук,
професор, академік
Національної академії правових наук України, директор
Інституту держави і права імені В. М. Корецького
Національної академії наук України,
заслужений юрист України

Я. Ф. Жовнірчик, доктор наук з державного управління,
професор, в.о. завідувача відділу проблем державного
управління та адміністративного права
Інституту держави і права імені В. М. Корецького
Національної академії наук України

ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ ТА У ПЕРІОД ПІСЛЯВОЄННОЇ РОЗБУДОВИ: ДЕРЖАВНО-УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ

У статті розкрито проблематику реалізації публічно-приватного партнерства (далі – ППП) у системі публічного управління соціально-економічним відновленням країни, зокрема, в умовах війни та в період післявоєнної розбудови задля створення необхідних умов забезпечення збалансованого розвитку регіонів України. В ході дослідження було визначено, що в умовах війни партнерство може бути як у стані занепаду, так і перейти на новий якісний рівень за рахунок оптимізації процесів та модернізації механізмів взаємодії. Важливо здійснити належну увагу до питання розвитку таких партнерств у контексті війни та після її закінчення, щоб забезпечити сталі економічне зростання та розвиток країни. Встановлено, що найважливішими принципами ППП є ефективність витрат державного бюджету, пріоритет публічних інтересів та інформаційна відкритість. Приватні партнери мають можливість використовувати власні кошти та привертати різноманітні види інвестицій для реалізації проєктів, що дозволяє зберегти кошти державного бюджету.

Доведено, що питома вага серед проєктів належали процесу надання комунальних послуг. Очевидно, що місцевим органам влади значно легше взаємодіяти з приватним сектором, а необхідність забезпечення населення задовільними умовами проживання створює високий попит. Проведений аналіз сучасної ситуації дозволяє зробити висновок про те, що ППП наразі реалізується переважно у сфері надання комунальних послуг населенню, а географічне представлення має доволі велику розпорошеність. У сьогоденнішніх умовах потреби у партнерстві значно збільшились, оскільки країні завдано чималі збитки у багатьох сферах життєдіяльності, серед яких слід виділити інфраструктуру, питання житлово-комунального господарства, транспорту, медицини, освіти тощо.

Аргументовано пріоритетні вектори розвитку публічно-приватного партнерства в умовах війни та в період післявоєнної розбудови, серед яких: інформаційні технології та кіберзахист; альтернативна енергетика та забезпечення автономності; агропромисловий комплекс; відбудова соціальної інфраструктури.

Ключові слова: публічне управління, система публічного управління, державне регулювання, публічно-приватне партнерство, збройна агресія проти України, воєнний стан, післявоєнна розбудова, нормативно-правове забезпечення, соціально-економічне відновлення країни, збалансований розвиток.

O. V. Skrypniuk, Ya. F. Zhovnirchik. Perspectives of implementation of public-private partnership in the conditions of war and in the period of post-war development: public and administrative aspect

The article describes the processes of public-private partnership (hereinafter PPP) implementation in the system of public management of the socio-economic recovery of the country, in particular, in the conditions of war and in the period of post-war development in order to create the necessary conditions for ensuring the balanced development of the regions of Ukraine. In the course of the study, it was determined that in the conditions of war, the partnership can either be in a state of decline or move to a new quality level due to optimization of processes and modernization of interaction mechanisms. It is important to pay due attention to the development of such partnerships in the context of the war and after its end in order to ensure sustainable economic growth and development of the country. It has been established that the most important principles of the PPP are the efficiency of state budget expenditures, the priority of public interests, and information openness. Private partners have the opportunity to use their own funds and attract various types of investments for the implementation of projects, which allows to save state budget funds.

It is proved that the specific weight among the projects belonged to the process of providing communal services. It is obvious that it is much easier for local authorities to interact with the private sector, and the need to provide the population with satisfactory living conditions creates a high demand. The conducted analysis of the current situation allows us to conclude that PPP is currently implemented mainly in the field of providing communal services to the population, and the geographical representation is quite

dispersed. In today's conditions, the need for partnership has increased significantly, as the country has suffered considerable losses in many spheres of life, among which infrastructure, issues of housing and communal services, transport, medicine, education, etc. should be singled out.

The priority vectors of the development of public-private partnership in the conditions of war and in the period of post-war development are argued, including: information technologies and cyber protection; alternative energy and ensuring autonomy; agro-industrial complex; reconstruction of social infrastructure.

Key words: public administration, public administration system, state regulation, public-private partnership, armed aggression against Ukraine, martial law, post-war development, regulatory and legal support, socio-economic recovery of the country, balanced development.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку нашої країни економіка є досить складним і багатоаспектним об'єктом регулювання. Складно-структурна система, особливо, регіональної економіки не може регулюватися за допомогою якогось однотипного набору інструментів. Ефективна інтеграція України в європейський економічний простір, в тому числі, залежить від адекватного вироблення й реалізації публічно-приватного партнерства (далі – ППП) у системі державного регулювання, яке є однією з основних форм співпраці між державним та приватним секторами, що дозволяє досягти значних результатів у різних сферах діяльності, таких як будівництво та експлуатація інфраструктури, енергетика, транспорт, охорона здоров'я, освіта, культура та інші [7; 8].

Механізм реалізації системи регулювання передбачає цілеспрямоване поєднання централізації і децентралізації в соціально-економічній сфері у регіональному відтворювальному процесі. Регіон слугує складовим елементом цієї системи, у складі якої представлені основні показники економічної структури виробництва, для якої властива присутність певних природних та ресурсних чинників, процеси управління якої реалізують регіональні органи влади. Він є одним із ключових об'єктів організаційно-економічних і політико-правових відносин, спрямованих на формування сприятливих умов життя та задоволення потреб населення з урахуванням специфіки його розвитку [19].

В умовах розвитку ринкових відносин та потреби в залученні інвестицій для розвитку економіки ППП стає все більш актуальним. Його дослідження є важливим, оскільки воно дозволяє виявити недоліки та проблеми, які виникають у процесі реалізації проектів, та розробити способи їх вирішення. Отже вивчення такої форми співпраці може сприяти вдосконаленню законодавства, що регулює це питання. Тому в умовах нинішньої збройної агресії російської федерації проти України публічно-приватне партнерство має стати одним із інструментів забезпечення післявоєнного відновлення країни, її подальшого стабільного економічного розвитку [15].

Принципово важливою є необхідність створення державою нормативно-правової бази для формування публічно-приватного партнерства. Саме це концептуальне положення – необхідність розгорнутої нормативно-правової бази на всіх рівнях влади, а також створення адекватного конкурентного середовища і стабільної бази для розвитку всіх секторів економіки – є основою, на якій у цій роботі передбачається позначити й обґрунтувати найбільш значущі напрями формування партнерських відносин держави і підприємницьких структур в умовах розвитку країни [4].

Проведення досліджень у цій сфері має зробити вагомий внесок щодо підвищення ефективності ППП та забезпечення його успішної реалізації. У зв'язку із цим необхідним вбачається продовження наукової дискусії в площині подальшого з'ясування чинників неоднорідності економічного розвитку регіонів та використання тих чи інших інструментів публічно-приватного партнерства. У результаті досліджень може бути виявлено нові можливості для розвитку співпраці між державним та приватним секторами, а також запропоновані рекомендації щодо її удосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання публічно-приватного партнерства в останні роки є доволі широко досліджуваними. Серед науковців, у працях яких розглядається вищезазначена проблематика, можна виділити наступних: А. Бровдій [6], Н. Виноградова [1], А. Домбровська [6], Я. Жовнірчик [4], І. Килимник [6], Т. Коляда [6], В. Круглов [7; 8], О. Малін [9], Ю. Мех [10], О. Скрипнюк [15], О. Слобожан [19] та ін. Однак в сучасних умовах ведення війни на території України практика реалізації багатьох механізмів публічного управління зазнала значного негативного впливу. Свідченням посиленої уваги вчених до проблем збалансованого економічного розвитку є наявність відповідних наукових шкіл та ґрунтовних теоретико-прикладних досліджень. Це спричиняє актуалізацію даного питання в нових умовах і вимагає від державних управлінців, наукового співтовариства вдосконалення існуючих механізмів та актуалізації науково-методичної бази.

Метою статті є проведення аналізу процесів реалізації публічно-приватного партнерства у системі публічного управління соціально-економічним відновленням країни, зокрема, в умовах широкомасштабної війни в Україні та встановлення перспективних напрямів його здійснення у післявоєнний час для забезпечення збалансованого розвитку.

Виклад основного матеріалу. Справжнім випробуванням для стабільного розвитку України стала широкомасштабна війна, котра призвела до значних економічних розрушень та розриву традиційних економічних зв'язків. Загалом у контексті публічно-приватного партнерства, війна стає перешкодою для розвитку таких партнерств.

Зокрема, збільшення витрат на війну зменшує бюджетні кошти, які могли б бути виділені на реалізацію проектів партнерства. Крім того, війна призводить до зменшення обсягів інвестицій та затримки реалізації проектів, що може сприяти збільшенню ризиків для приватного сектору.

З іншого боку, ППП може бути важливим інструментом для забезпечення економічного зростання та відновлення країни. Завдяки співпраці між державою та приватним сектором можна прискорити процес відновлення економіки та забезпечення розвитку соціальних інфраструктурних проектів. Наприклад, державне фінансування та участь приватних інвесторів у проектах відновлення інфраструктури можуть стати в майбутньому важливим інструментом для забезпечення повного відновлення після війни. Отже, в умовах війни ППП може бути як у стані занепаду, так і перейти на новий якісний рівень за рахунок оптимізації процесів та модернізації механізмів взаємодії. Важливо забезпечити належну увагу до питання розвитку таких партнерств у контексті війни та після її закінчення, щоб забезпечити стале економічне зростання та розвиток країни.

Публічно-приватне партнерство – це інструмент, яким влада може користуватись для досягнення своїх стратегічних цілей. Однак, саме вирішення про використання партнерства не є стратегією. Для його ефективного використання необхідно визначити, які недоліки потрібно усунути та які потреби задовольнити. У країнах Європейського регіону та в інших розвинутих країнах ППП використовуються для вирішення різних завдань, включаючи залучення ресурсів приватного сектору, подолання обмежень на бюджетні витрати, покращення технічної якості та продуктивної ефективності реалізації державної політики у різних сферах. Також не останнє місце належить підвищенню якості відбору проектів та прозорості програм державних закупівель. В Україні існує практика використання ППП задля покращення доступності та якості публічних послуг для населення і загалом переслідує низку цілей (рис. 1).

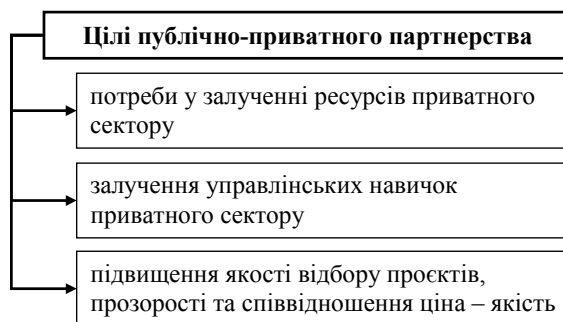

Рис. 1. Цілі реалізації проектів ППП [3, с. 5–6]

Щоб зрозуміти, як працює публічно-приватне партнерство та його правову сутність, потрібно вивчити основні принципи, на яких воно базується. Закон України «Про державно-приватне партнерство» [11] встановлює низку принципів, за якими здійснюється партнерство в Україні:

- рівність партнерів перед законом та заборона дискримінації;
- узгодження інтересів для отримання взаємної вигоди;
- забезпечення ефективності реалізації;
- незмінність умов співробітництва, спільне визнання прав та обов'язків відповідно до діючого законодавства;

- справедливий розподіл ризиків та забезпечення конкурсних засад [11].

Якщо звернутись до аналізу наукової літератури, то пропонується наступний перелік принципів ППП:

- ефективність витрат з бюджету;
- пріоритет інтересів публічного сектору;
- соціальна відповідальність сторін;
- інформаційна відкритість партнерства;
- забезпечення контролю державними органами влади [6, с. 9].

Таким чином, найважливішими принципами публічно-приватного партнерства є ефективність витрат державного бюджету, пріоритет публічних інтересів та інформаційна відкритість. Приватні партнери мають можливість використовувати власні кошти та привертати різноманітні види інвестицій для реалізації проектів, що дозволяє зберегти кошти державного бюджету. Такі ресурси можуть бути використані для виконання інших функцій та завдань державної влади, що відповідає принципу ефективності бюджетних витрат. Проекти ППП спрямовані на забезпечення публічних інтересів, оскільки діяльність органів державної влади повинна сприяти задоволенню потреб суспільства. Тому пріоритет публічних інтересів є одним з його принципів. Інформаційна відкритість також є важливим принципом, оскільки забезпечує доступ населення до інформації про діяльність органів публічної влади, що збільшує рівень довіри громадськості до державних інституцій.

Основними факторами успіху ППП, як підтверджує світовий та вітчизняний досвід, є: наявність політичної волі держави, належна нормативно-правова база та система його регулювання, наявність потоку проектів, глибина аналізу контрактів та можливість фінансування проектів. Для успішної реалізації таких проектів також потрібний високий рівень правової, економічної підготовки керівників та спеціалістів органів публічної влади, які беруть участь у проєктах, професійні навички учасників проєкту, готовність сторін до компромісів та здатність знаходити рішення спірних питань [1].

Сучасні тенденції розвитку публічно-приватного партнерства у країнах, що розвиваються, дозволяють говорити про суттєві об'єми задіяних капіталів. У останні роки, для прикладу, щорічно були використані капітали, котрі сягали майже 100 млрд. доларів (рис. 2).

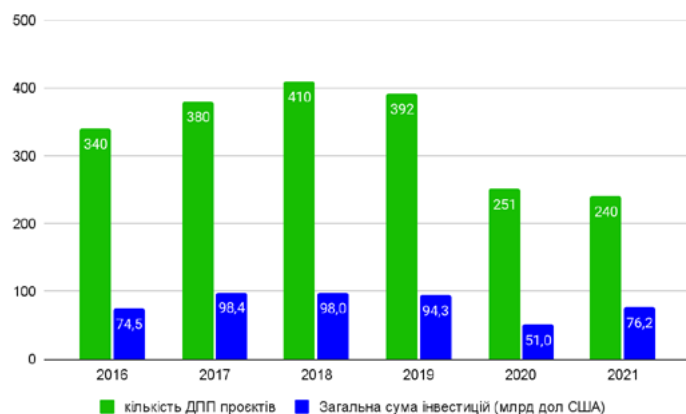

Рис. 2. Кількість проєктів ППП та сума залучених інвестицій у 2016–2021 рр. [18]

Отже, можна говорити про безумовну перспективність та значну корисність, котрі дає подібна взаємодія державного та приватного сектору. Загалом, до особливостей реалізації публічно-приватного партнерства в Україні варто віднести те, що практика подібного співробітництва для нашої держави починає свій відлік дещо пізніше, ніж у розвинених країнах світу. Цьому є низка причин, серед яких наступні:

- довгий час Україна не мала бізнес-сектору, який був би спроможним генерувати реальних приватних партнерів;
- довгий час була відсутність відповідного нормативно-правового забезпечення;
- бракувало політики та регуляторного механізму ППП.

Сплеск партнерства в Україні можна фіксувати у 2012 р., коли для цього з'явилися більш-менш сприятливі умови.

З часом усі сторони співробітництва змогли оцінити нові можливості (рис. 3).

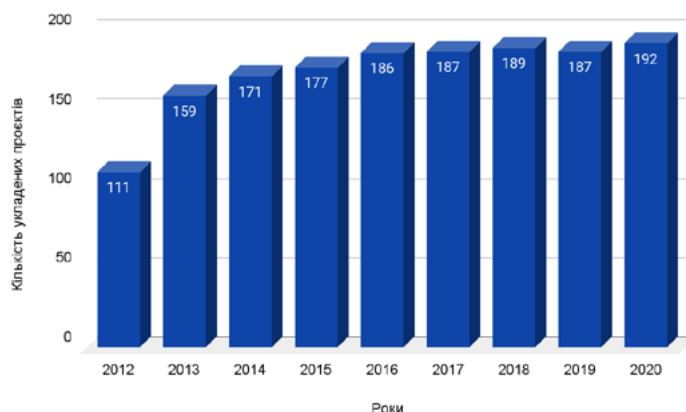

Рис. 3. Динаміка укладання угод ППП в Україні [14]

При цьому галузевих напрямів, за якими було укладено угоди, значна кількість, а їх реалізація мала б у перспективі призвести до позитивних зрушень у реальному секторі економіки. Як можна побачити на рисунку 4, питома вага серед проєктів належали процесу надання комунальних послуг.

Рис. 4. Галузевий поділ проєктів ППП [9, с. 17]

Рис. 5. Розподіл проєктів ППП за напрямками реалізації (на початок 2022 р.)

Рис. 6. Кількість договорів, що укладені на умовах ППП та реалізуються станом на 01.01.2023 року [16]

Очевидно, що місцевим органам влади значно легше взаємодіяти з приватним сектором, а необхідність забезпечення місцевого населення задовільними умовами проживання створює високий попит. Окремо варто зазначити, що загальна кількість укладених угод в певній мірі відрізняються від тих, що реально впроваджуються в життя. Так, на початок 2022 року в Україні реалізовувалися 85 проєктів ППП (рис. 5) на загальну суму 8,5 млрд дол. Подібний розрив можна пояснити складністю взаємодії приватного та публічного сектору, котрі працюють «у різних ритмах». Якщо приватний сектор більш динамічний та може швидко реагувати на зміни, то для владних структур це доволі довгий та складний процес. Хоча, безумовно, навіть існуючу на початок 2022 року практику можна назвати позитивною, оскільки це реальний рух уперед та зменшення тягаря, що несе держава.

Відповідно до офіційної інформації Міністерства економіки України, станом на 01.01.2023 року на умовах ППП було укладено 193 договори. При цьому, реалізуються менше ніж 10 відсотків від укладених договорів (рис. 6) [16].

Як можна побачити на рисунку 6, ППП наразі реалізується переважно у сфері надання комунальних послуг населенню, а географічне представлення має доволі велику розпорошеність.

Що ж до тих договорів, котрі не реалізуються, то офіційна інформація говорить про наступне (рис. 7).

Рис. 7. Кількість договорів, що укладені на умовах ППП та не реалізуються станом на 01.01.2023 року [16]

Наразі перед державою та усім українським суспільством постала низка проблем, котрі вимагають швидкого вирішення як в умовах війни, так і в післявоєнний час. Серед сфер реалізації ППП слід виділити інфраструктуру, питання житлово-комунального господарства, транспорту, медицина та освіти. У сьогодишніх умовах потреби в партнерстві значно збільшились, оскільки країні завдано значні збитки у багатьох сферах життєдіяльності. Так, станом на кінець 2022 року загальна сума лише задокументованих збитків, завданих військовими діями було оцінено приблизно у 138 млрд. доларів США [5]. Що ж до реальної суми, то очевидно, що вона є набагато більша й потребує значних часових і фінансових ресурсів лише для чіткого визначення загальних збитків, завданих широкомасштабним вторгненням російської федерації та щоденними обстрілами інфраструктури (рис. 8).

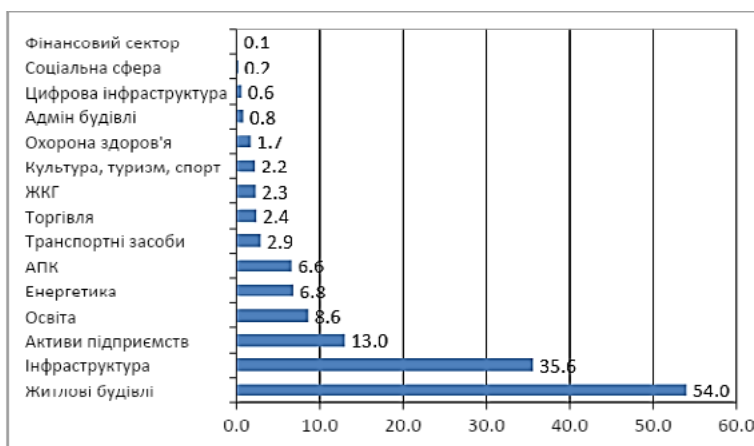

Рис. 8. Загальна сума прямих збитків, завдана інфраструктурі України через війну станом на грудень 2022, млрд. дол. США [5]

Як можна побачити, зі значною перевагою збиток завдано житловим будівлям, що безумовно є гуманітарною трагедією для країни, та потребує для вирішення докладання зусиль багатьох сторін, оскільки самостійно держава не спроможна вирішити настільки масштабну проблему. Також критичним є питання збитків, завданих інфраструктурі, великим підприємствам, сфері освіти, енергетики та агропромислового-комплексу. З початку повномасштабної війни в Україні було захоплено, зруйновано або пошкоджено якнайменше 64 середні та великі підприємства, майже 195 тис приватних легкових авто, 84.3 тис. одиниць сільськогосподарської техніки, майже 3 тис. крамниць, 593 аптеки, 44 соціальні центри, 14.4 тис одиниць комунального транспорту, 595 адміністративних будівель державного та місцевого управління, 330 лікарень.

Окремо постає проблема збитків, завданих екології країни, що по-перше, важко точно підрахувати; по-друге, вимагає значного комплексу зусиль. Особливу увагу потрібно приділити аналізу можливостей впровадження ППП в галузі безпеки в Україні оскільки у значній мірі усі інші збитки так чи інакше пов'язані з нестачею можливостей та ресурсів щодо забезпечення безпеки. Впродовж останнього часу триває суспільний дискурс стосовно необхідності переосмислення філософії безпекового сектору діяльності держави, суттєвого удосконалення засад державної політики у цій сфері, а також перегляду сутності безпекових відносин. Це пов'язано з тим, що традиційно сектор безпеки монополізовано державою та фактично не передбачає ППП. В умовах війни та активізації приватного й громадського сектора, у тому числі й відносно забезпечення військових потреб, зазначене питання вимагає формування нових формування підходів. Частка населення, що підтримує ідею роздержавлення сектору безпеки, високо оцінює соціально-правову концепцію такого партнерства та підтримує можливість впровадження приватизаційної моделі ППП у цій сфері на основі відповідних законодавчих засад [10].

Не останнє місце серед перспектив ППП займає взаємодія у напрямі посилення діджитальної складової соціально-економічного та культурно-ідеологічного простору України. Значний потенціал новітніх технологій було оцінено ще у 2020 р., коли під час жорсткого карантину все суспільство зіштовхнулося з тотальною проблемою переходу в онлайн більшості процесів взаємодії. За рік війни для України постало ще більш критичним питання діджиталізації публічно-приватних взаємин та спрощення процедур. Це спричинено тим, що все частіше час відіграє суттєву роль у збереженні життя людей та матеріально-фінансового забезпечення.

Серед позитивних складових ППП в інформаційному просторі можна виділити наступне:

- по-перше, це може допомогти у вирішенні багатьох проблемних питань комунікації;
- по-друге, має допомогти формуванню нових механізмів забезпечення інтересів громадян;
- по-третє, створить підґрунтя для швидкого відновлення в період післявоєнної розбудови;
- по-четверте, на відміну від матеріальних ресурсів, інформаційному ресурсу набагато складніше принести шкоду, оскільки інформація має властивість копіювання та швидкого поширення; навіть наймасивніші атаки, котрі приносять значні руйнування, не в змозі позбавити державу й суспільство вже отриманих результатів ППП в інформаційному просторі;

– по-п'яте, за рахунок такої взаємодії можна посилити рівень кібербезпеки країни, що є вкрай важливим в умовах ведення гібридної війни;

– по-шосте, дослідження досвіду розвинених країн дозволяє говорити про вагомий внесок ППП у формування сталої інфраструктури [2].

В умовах війни підвищився рівень актуальності нормативно-правового забезпечення ППП, оскільки часто діючі норми не відповідають існуючим реаліям. Серед законодавчих ініціатив, котрі повинні вирішити низку проблемних питань ППП, варто виділити «Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення механізму залучення приватних інвестицій з використанням механізму ППП для пришвидшення відновлення зруйнованих війною об'єктів та будівництва нових об'єктів, пов'язаних з післявоєнною перебудовою економіки України» [13]. Зазначений законопроект було подано ще на початку липня 2022 р., але до сьогоднішнього дня ще не було прийнято. Передбачається уточнення та розширення сфер реалізації, що дозволяє звернути увагу на соціальні та інфраструктурні об'єкти, які були пошкоджені та потребують відновлення. Ціллю авторів законопроекту є також використання механізмів ППП для соціальних проектів, таких як будівництво нових житлових будівель, а також економічних проектів, наприклад будівництво стратегічних транспортних вузлів на заході України для розширення логістичних ланцюжків, створення нових можливостей для розробки та виробництва зброї, боєприпасів, техніки тощо.

До останніх законодавчих ініціатив можна додати постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку спрямування коштів на підготовку проектів публічно-приватного партнерства та виконання довгострокових зобов'язань у рамках публічно-приватного партнерства щодо об'єктів державної власності» [12]. Цим документом передбачено регулювання фінансових механізмів ППП, а саме спрямування коштів на: «виконання довгострокових зобов'язань розпорядників бюджетних коштів, які є державними партнерами; підготовку проектів ППП» [17].

Власне, зберігаючи позицію про найбільш активну роль держави у процесі реалізації інвестиційних проектів на умовах публічно-приватного партнерства, висловлену вище думку можна звести до того, що немає очевидних положень, які заперечують той факт, що підприємницькі структури мають бути активними учасниками

яких-небудь конкретних напрямів і тенденцій цього партнерства в сучасній економіці. Можливо, що при створенні адекватних умов, які діятимуть упродовж досить тривалого часу, настане момент найбільшої активізації бізнес-структур у питаннях формування партнерства з державою на збільшення власних прибутків, так і на зростання громадського добробуту.

У контексті реалізації публічно-приватного партнерства у системі публічного управління являє частину інституціональної інфраструктури, що сприяє гармонізації інтересів бізнес-структур і громади. Ефективність діяльності органів державної влади певною мірою залежить від чіткого усвідомлення необхідності залучення недержавних структур до здійснення суспільно необхідних проєктів. Розуміння значущості цих процесів має знаходити вирішення в нормативно-правових актах держави [15].

Як відомо, реалізація соціально значущих проєктів з розвитку інфраструктури, як правило, здійснюється безпосередньо на місцевому рівні управління. Саме на цих рівнях, які найтісніше пов'язані із задоволенням потреб населення, через недостатній обсяг бюджетних джерел фінансування насамперед удаються до залучення коштів недержавного сектора для реалізації значущих для регіонів або міст інвестиційних проєктів або підтримки на досить позитивному рівні транспортної, міської або іншої інфраструктури [8, с. 121]. У зв'язку з цією проблемою хотілося б відзначити, що у формуванні партнерства активна роль в Україні, виходячи з реальної ситуації, має відводитися державі при дотриманні нею прийнятих правил і принципів партнерства з бізнесом. Істотним моментом є розуміння того, що за різних інших (поза сумнівом, більш значущих) умов реалізація публічно-приватного партнерства може забезпечити економічну безпеку країни [10]. Тому, не дивлячись на скрутне становище в більшості секторів економіки та значні людські, матеріально-фінансові, технічні та інші втрати, ППП в Україні все ж таки має реальні перспективи розвитку та повсюдного включення у діяльність з подолання наслідків війни.

Також вкрай необхідним на сьогоднішній день є вибір векторів розвитку ППП й визначення пріоритетності (рис. 9).

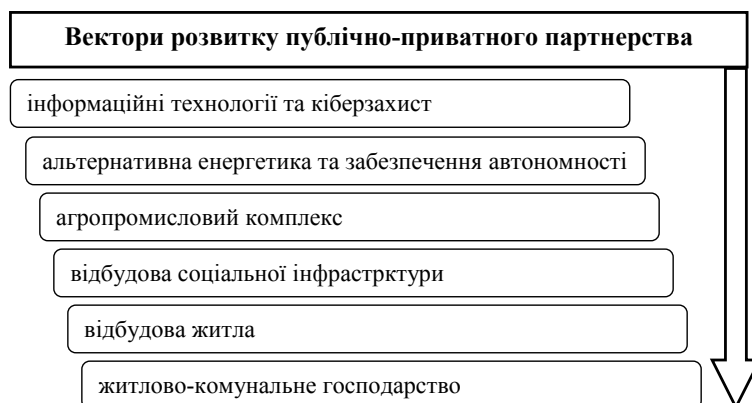

Рис. 9. Пріоритетні вектори розвитку ППП в умовах війни та в період післявоєнної розбудови

Реальне впровадження публічно-приватного партнерства на різних рівнях влади має займати чільне місце у системі публічного управління соціально-економічним відновленням країни, а вдумлива його реалізація на практиці приведе до підтримки у післявоєнній розбудові країни.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Отже, публічно-приватне партнерство в умовах ведення масштабної війни в Україні зазнало великих втрат та вимагає на перегляд загальнодержавної концепції щодо нормативно-правового забезпечення, проведення широкої інформаційної кампанії та підвищення рівня зацікавленості з боку приватного сектора до залучення у функціонуванні системи публічного управління соціально-економічним відновленням країни.

Одним з найбільш пріоритетних напрямів варто визначити вектор розвитку ППП у сфері інформаційних технологій та кібербезпеки, оскільки, по-перше, було доведено надзвичайну її актуальність в критичних ситуаціях, по-друге, реалізація може відбуватись автономно з відривом від якоїсь конкретної місцевості, що в умовах війни є надзвичайно актуальним, в-третьє, це може стати базисом для розвитку в інших сферах життєдіяльності.

Другим пріоритетним вектором можна визначити ППП в енергетичній сфері, а саме щодо альтернативної енергетики та забезпечення автономності. За останній рік було доведено, що забезпечення автономного енергозабезпечення є життєво важливим та має допомогти у забезпеченні безперервної економічної діяльності. Наступні відмічені вектори є також важливими, однак їх реалізація може бути пріоритетною в період післявоєнної розбудови. Це пов'язано із тим, що активні військові дії в значній кількості адміністративно-територіальних одиниць та систематичні обстріли всієї території країни не дозволяють чітко планувати розбудову в наступних сферах.

Третім пріоритетним вектором є ППП у агропромисловому комплексі. Вагомість цього напрямку також було доведено за останній рік, оскільки через неможливість нормальної обробки землі та вивезення агропромислової продукції, з продовольчою кризою стикнулися багато країн в різних країнах світу. У післявоєнний час ППП у агропромисловому комплексі може допомогти швидкому відновленню економіки країни. Щодо соціальної інфраструктури, відбудови житла та житлово-комунального господарства, то ППП у цих векторах має допомогти органам публічної влади, оскільки суто бюджетними коштами забезпечити подібне масштабне будівництво.

Список використаних джерел:

1. Виноградова Н. В. Механізм державної підтримки проектів державно-приватного партнерства у регіонах. *Публічне урядування*. 2022. № 2 (30), 16–22. [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2022-2\(30\)-2](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2022-2(30)-2).
2. Державно-приватне партнерство у сфері кібербезпеки: міжнародний досвід та можливості для України: аналіт. доп. / за заг. ред. Д. Дубова. К. : НІСД, 2018. 84 с.
3. Державно-приватні партнерства з питань інфраструктури та послуг у сфері охорони здоров'я: міркування для розробників політики в Україні. Копенгаген: Європейське регіональне бюро ВООЗ. 2022. 32 с. URL: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/362282/WHO-EURO-2022-5713-45478-65597-ukr.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
4. Жовнірчик Я. Ф. Формування державно-приватного партнерства в системі державного управління щодо соціально-економічного зростання суспільства. *Наук. вісник Академії муніципал. упр.: Серія «Управління»*. Вип. 2. *Держ. упр. та місц. самовр.* / за заг. ред. В.К. Присяжнюка, В.Д. Бакуменка К.: ВПЦ АМУ, 2013. С. 35–43.
5. Загальна сума прямих збитків, завдана інфраструктурі України через війну, зросла до майже \$138 млрд. Київська школа економіки. 2023. URL: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/zagalna-suma-pryamih-zbitkiv-zavdana-infrastrukturі-ukrayini-cherez-viynu-zrosla-do-mayzhe-138-mlrd>.
6. Килимник І.І., Коляда Т.А., Домбровська А.В., Бровдій А.М. Перспективи розвитку державно-приватного партнерства в галузі житлово-комунального господарства: колективна монографія; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2018. 139 с.
7. Круглов В.В. Державне регулювання розвитку державно-приватного партнерства в Україні. Публічне управління і адміністрування в Україні. 2018. № 5. С. 53–56.
8. Круглов В.В. Розвиток державно-приватного партнерства в Україні: механізми державного регулювання : монографія. Харків : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2019. 252 с.
9. Малін О.Л. Аналіз розвитку державно-приватного партнерства в Україні та світі: якісні зміни та головні тренди 2020 року : Аналітичний звіт. Одеса, 2020. 31 с.
10. Мех Ю. В. Державно-приватне партнерство в секторі безпеки України: основні принципи та форми. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2022. Вип. 74(2). С. 224–231.
11. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01.07.2010 р. № 2404-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17#n44>.
12. Про затвердження Порядку спрямування коштів на підготовку проектів державно-приватного партнерства та виконання довгострокових зобов'язань у рамках державно-приватного партнерства щодо об'єктів державної власності: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 березня 2023 р. № 222. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-2023-п#Text>.
13. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення механізму залучення приватних інвестицій з використанням механізму державно-приватного партнерства для пришвидшення відновлення зруйнованих війною об'єктів та будівництва нових об'єктів, пов'язаних з післявоєнною перебудовою економіки України. від 01.07.2022 № 7508. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39902>.
14. Реалізація проектів державно-приватного партнерства в Україні. Міністерство інфраструктури України. URL: https://mtu.gov.ua/files/Посібник_Реалізація_ППП_в_Україні.pdf.
15. Скрирнюк О. С. Міжнародно-правова допомога Україні в боротьбі проти російської агресії. *Правова держава. Щорічник наукових праць*. Випуск 33. 2022. Київ: Ін-т держави і права імені В.М. Корецького.
16. Стан здійснення ППП в Україні. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України : веб-сайт. URL: <http://www.me.gov.ua>.
17. Уряд ухвалив рішення, яке підвищить привабливість державно-приватного партнерства для інвесторів. *Урядовий портал*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-ukhvalyv-rishennia-iake-pidvyshchyt-pryvablyvist-derzhavno-pryvathnoho-partnerstva-dlia-investoriv>.
18. Regional Economic Prospects. URL: <https://www.ebrd.com/what-we-do/economic-research-and-data/rep.html>.
19. Slobozhan, O., Shulga, A., Manuilova, K., Novoselskyi, I. and Hololobov, S. Decentralization Processes as an Outstanding Feature of the Postmodern Information Society in the Context of a Post-Pandemic Development. *Postmodern Openings*. Lumen, 2020. Vol. 12(2). pp. 298–309.

References:

1. Vinogradova N.V. (2022) Mekhanizm derzhavnoi pidtrymky proektiv derzhavno-pryvatnoho partnerstva u rehionakh [Mechanism of state support of projects of public-private partnership in the regions]. Public government. No. 2 (30), pp. 16-22. [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2022-2\(30\)-2](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2022-2(30)-2) .
2. Dubova D. (2018) Derzhavno-pryvatne partnerstvo u sferi kiberbezpeky: mizhnarodnyi dosvid ta mozhlyvosti dlia Ukrainy: analitychna dopovid [Public-Private Partnership in Cybersecurity: International Experience and Opportunities for Ukraine: Analytical Report], NIDS, Kyiv, Ukraine.
3. Derzhavno-pryvatni partnerstva z pytan infrastruktury ta posluh u sferi okhorony zdorovia: mirkuvannia dlia rozrobnykiv polityky v Ukraini. Kopenhagen: Yevropeiske rehionalne biuro VOOZ (2022) [Public-Private Partnerships for Health Infrastructure and Services: Considerations for Policy Makers in Ukraine. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe]. URL: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/362282/WHO-EURO-2022-5713-45478-65597-ukr.pdf?sequence=1&isAllowed=y> .
4. Zhovnirchuk Ya. (2013) Formuvannia derzhavno – pryvatnoho partnerstva v systemi derzhavnoho upravlinnia shchodo sotsialno-ekonomichnoho zrostantia suspilstva [Formation of public-private partnership in the system of public administration regarding social and economic growth of society]. Science Herald of the Academy of Municipalities. management: "Management" series. Vol. 2, pp. 35-43.
5. Zahalna suma pryamykh zbytkiv, zavdana infrastrukturi Ukrainy cherez viinu, zrosla do maizhe \$138 mlrd. Kyivska shkola ekonomiky (2023) Kyiv School of Economics.URL: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/zagalna-suma-pryamih-bitkiv-zavdana-infrastrukturi-ukrayini-cherez-viynu-zrosla-do-mayzhe-138-mlrd> .
6. Kylymnyk I.I., Koliada T.A., Dombrovska A.V. and Brovdii A.M. Perspektyvy rozvytku derzhavno-pryvatnoho partnerstva v haluzi zhytlovo- komunalnoho hospodarstva: kolektyvna monohrafiia [Prospects for the development of public-private partnership in the field of housing and communal services: a collective monograph]. HNUMH named after O.M. Beketova, Kharkiv, Ukraine.
7. Kruhlov V.V. (2018) Derzhavne rehuliuвання rozvytku derzhavno- pryvatnoho partnerstva v Ukraini [Public management and administration in Ukraine]. Publichne upravlinnia i administruvannia v Ukraini. No. 5. pp. 53-56.
8. Kruhlov V.V. (2019) Rozvytok derzhavno-pryvatnoho partnerstva v Ukraini: mekhanizmy derzhavnoho rehuliuвання [Development of public-private partnership in Ukraine: mechanisms of state regulation]. Magistr, Kharkiv, Ukraine.
9. Malin O.L. (2020) Analiz rozvytku derzhavno-pryvatnoho partnerstva v Ukraini ta sviti: yakisni zminy ta holovni trendy 2020 roku: Analitychnyi zvit [Analysis of the development of public-private partnership in Ukraine and the world: qualitative changes and main trends of 2020: Analytical report]. Odesa, Ukraine.
10. Mekh Yu. V. (2022) Derzhavno-pryvatne partnerstvo v sektori bezpeky Ukrainy: osnovni pryntsyipy ta formy [Public-private partnership in the security sector of Ukraine: basic principles and forms]. Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series: Law. Vol. 74 (2), pp. 224-231.
11. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), The Law of Ukraine “About public-private partnership”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17#n44>
12. Cabinet of Ministers of Ukraine (2023), Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On the approval of the Procedure for the allocation of funds for the preparation of public-private partnership projects and the fulfillment of long-term obligations within the framework of public-private partnership regarding state-owned objects”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-2023-п#Text> .
13. The Verkhovna Rada of Ukraine (2022), Draft Law on Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine on Improving the Mechanism for Attracting rivate Investments Using the Public-Private Partnership Mechanism to Accelerate the Restoration of War-Destroyed Objects and the Construction of New Objects Related to the Post-War Reconstruction of Ukraine' s Economy. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39902> .
14. Implementation of public-private partnership projects in Ukraine. Ministry of Infrastructure of Ukraine. URL: https://mtu.gov.ua/files/Посібник_Реалізація_ППП_в_Україні.pdf.
15. Skrypniuk O. (2022) Mizhnarodno-pravova dopomoha Ukraini v borotbi proty rosiiskoi ahresii [International legal assistance to Ukraine in the fight against Russian aggression]. Constitutional state. Yearbook of scientific works. Vol. 33, pp. 11–21.
16. The state of PPP implementation in Ukraine. Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine: website. URL: <http://www.me.gov.ua> .
17. The government has adopted a decision that will increase the attractiveness of public-private partnerships for investors. Government portal. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-ukhvalyv-rishennia-i-ake-pidvyshchyt-pryvablyvist-derzhavno-pryvatnoho-partnerstva-dlia-investoriv> .
18. Regional Economic Prospects. URL: <https://www.ebrd.com/what-we-do/economic-research-and-data/rep.html> .
19. Slobozhan, O., Shulga, A., Manuilova, K., Novoselskyi, I. and Hololobov, S. Decentralization Processes as an Outstanding Feature of the Postmodern Information Society in the Context of a Post-Pandemic Development. Postmodern Openings. Lumen, 2020. Vol. 12(2). pp. 298-309.